

Duits *Hamamelis*-onderzoek: vier soorten toverhazelaar springen eruit



Andreas Wrede

Vier rassen krijgen titel 'uitstekende variëteit'

Momenteel staat de toverhazelaar in volle bloei. Niet voor niets is het een geliefde winterheester; de bloesem springt eruit in een verder kleurloos winterlandschap. Een Duitse werkgroep van de Landbouwkamer Sleeswijk-Holstein testte tussen 2015 en 2019 33 rassen op groeiwijze, bloei- en sierwaarde. Welke rassen kregen de titel 'uitstekende variëteit'?

Auteur: Dr. Andreas Wrede en Thorsten Ufer

Het geslacht *Hamamelis* L. (toverhazelaar) behoort, samen met 14 andere soorten, tot de familie van de *Hamamelidaceae*. Tot deze familie worden volgens Erhard e.a. (2008) ook populaire bomen zoals *Liquidambar* (amber- of gomboom) en *Parrotia* (parrotia, ijzerhout of schijnhazelaar) gerekend. Vanwege hun stabiele eigenschappen zijn deze soorten goed bestand tegen de negatieve effecten van klimaatverandering. Daarom worden ze ook wel 'boom van de toekomst' of 'klimaatboom' genoemd.

Wichelroede

De naam dankt de toverhazelaar volgens Lane (2005) niet aan de 'betoverende' bloesem, maar aan het gebruik van de gevorkte takken. Europese immigranten gebruikten de takken van de Noord-Amerikaanse soort *Hamamelis virginiana* L. namelijk als wichelroede. Hoewel de toverhazelaar geen familie is van onze 'gewone' hazelaar, kreeg hij de naam *witch hazel*' vanwege de gelijkenis met de Europese hazelnoot.

Vier soorten, één hybride

Het geslacht *Hamamelis* bestaat uit vier struiksoorten, waarvan er twee uit Noord-Amerika en twee uit Azië komen. Alle soorten bloeien ongeveer vier tot zes weken in de winter of lente

(december – maart), behalve *Hamamelis virginiana*, die in de herfst bloeit (oktober – november). Deze Amerikaanse toverhazelaar is de eerste soort die ontdekt en beschreven is. De inheemse bevolking gebruikte deze struik al voor geneeskrachtige doeleinden. Tot op de dag van vandaag wordt een extract ervan gebruikt in farmaceutische en cosmetische producten.

De tweede soort uit Noord-Amerika is de lentetoverhazelaar, *Hamamelis vernalis* Sarg. Deze komt bij ons veel minder voor. De Japanse toverhazelaar, *Hamamelis japonica* Sieb. & Zucc., en de Chinese toverhazelaar, *Hamamelis mollis* Oliv., hebben hun thuis in Azië.

De hybride soort *Hamamelis x intermedia*, die tegenwoordig veel wordt gekweekt, ontstond op natuurlijke wijze uit een kruising tussen de Japanse en Chinese toverhazelaar. Dit zijn meestal middelgrote tot grote, veelal meerstamige heesters. Hun bloesem bestaat uit vier lintachtige blaadjes, waardoor ze een spinachtig uiterlijk krijgen. De vele bloesems, die langs de takken zijn gerangschikt, zorgen voor een welkome kleurschakering op sombere winterdagen. Het kleurenspectrum van de bloesem varieert van lichtgeel en goudgeel tot oranje en rood.



BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Herfstkleuren van *Hamamelis x intermedia* 'Diane'

Het extract van de Amerikaanse *Hamamelis virginiana* wordt nog steeds gebruikt in farmaceutische en cosmetische producten

Sommige soorten zijn zelfs tweekleurig. Naast de kleur is de bloesem van sommige soorten ook interessant vanwege de geur, die, afhankelijk van de variëteit, kan worden omschreven als zoet tot pittig. Sommige soorten zijn een extra blikvanger door de prachtige herfstkleur van het blad.

70 variëteiten geteeld, 120 bekend

Volgens de Namelist Gehölze (2021) zijn er ongeveer 70 verschillende variëteiten van het geslacht *Hamamelis*, die tegenwoordig steeds vaker worden gecultiveerd in Europa. Daarvan worden 50 cultivars toegeschreven aan de hybride soort *H. x intermedia*. Lane (2021) beschrijft op zijn website zelfs meer dan 120 bekende cultivars, waarvan er 70 alleen al voor rekening van *H. x intermedia* komen.

De meeste cultivars worden in Europa vermeerderd door enten. Hierbij is *Hamamelis virginiana* de meest gebruikte soort. De nazaten worden gekweekt door middel van copulatie, oftewel plakenten, of het zeldzamere oogenten. De loten worden later meestal verkocht als twee- tot vierjarige struiken in C3- tot C10-containers.

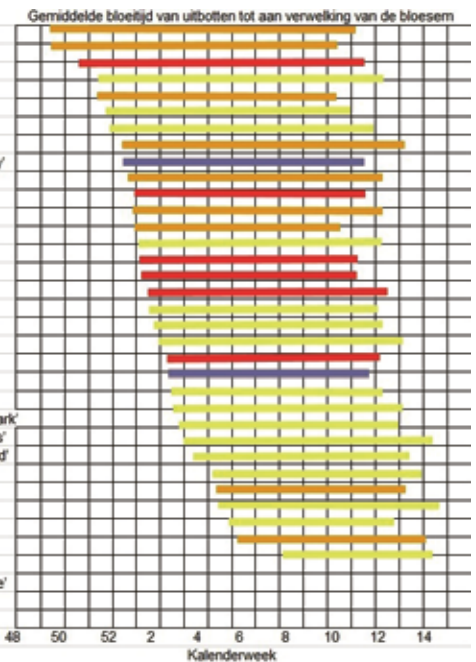
Vochtig, maar niet te nat

De toverhazelaar geeft de voorkeur aan

vochtige, maar geen natte, en goed doorlatende grond. Als de grond regelmatig te nat is, raakt vooral jonge aanplant gemakkelijk besmet met wortelrot (fytoftora). Dit betekent vaak het einde van de struiken. De toverhazelaar geeft de voorkeur aan een pH-waarde tussen de 4,5 en 6,5. Als de omstandigheden goed zijn, is het een zeer robuuste plant, die goed in Centraal- en West-Europa kan worden gekweekt en zelden last heeft van ziekten en plagen. De plant heeft alleen te vrezen van konijnen en herten, die graag van de toverhazelaar eten. Bij goed gewortelde planten treedt zelden vorstschade op. De plant is prima bestand tegen temperaturen tot -20°C. Ook hoge zomertemperaturen worden goed doorstaan, hoewel in dat geval goed in de gaten moet worden gehouden dat de grond vochtig blijft. Extreme hitte kan de groei vertragen, wat resulteert in minder weelderige bloei in de volgende winter. Mildere winters beïnvloeden de bloeibereidheid van de toverhazelaar ook; hij komt dan later in bloei.

Twaalf locaties

In (Duitse) tuinen zijn de bodem- en klimatologische eigenschappen zeer divers. Door gebrekkige informatie over de optimale omstandigheden voor de plant is de kans groot



Bloei kalender: Gemiddelde bloeiperiode (inclusief bloei- en verwelkingsfase) van de geteste toverhazelaarsorten op de Duitse waarnemingslocaties. De kleur van de balken

Bloei periode

dat deze zich anders of slechter ontwikkelt. Dit kan leiden tot teleurstelling bij de eigenaar. Daarom is hetzelfde assortiment gedurende enkele jaren getest door de landelijke werkgroep bosinspecties op twaalf locaties in Duitsland. De rassen die zich op alle locaties ontwikkelden tot robuuste en aantrekkelijke planten, zullen zich op andere locaties waarschijnlijk ook goed ontwikkelen. De waardering met één, twee of drie sterren geeft aan of de plant zich goed, zeer goed of uitstekend heeft ontwikkeld. Hierbij zijn ook specifieke (voor de liefhebber) en ongeschikte soorten meegenomen.

Geduld loont

Omdat de bloesem vooral indrukwekkend is bij grote en oudere toverhazelaars, werd de gebruikelijke duur van de proef met vier jaar verlengd. De gepresenteerde resultaten – die in de herfst van 2015 zijn vastgelegd – hebben hoofdzakelijk betrekking op de eerste jaren na de aanplant, meestal bij een hoogte van 40-60 cm. De betrokken locaties bevonden zich in Bad-Zwischenahn, Dresden, Ellerhoop, Hannover, Quedlinburg, Stuttgart-Hohenheim en Weihenstephan-Triesdorf. De struiken werden nauwelijks of niet gesnoeid; er werd alleen wat wildgroei van de enttakken verwijderd.

DE AUTEURS

De auteurs, dr. Andreas Wrede en Thorsten Ufer, zijn werkzaam bij de Landbouwkamer Sleeswijk-Holstein, afdeling Tuinbouw, in Ellerhoop (www.gehoelzsichtung.de).



De beoordeling van de planten begon in de winter van 2016/2017, nadat ze waren aangeplant. De eindbeoordeling vond plaats in het najaar van 2019. De winter bood nog de mogelijkheid tot een laatste bloesemmeting. Sommige exemplaren hadden inmiddels al een hoogte van meer dan 2 m bereikt en daarmee een hoge sierwaarde verkregen.

33 rassen onder de loep

Het assortiment van 33 rassen en cultivars die door de werkgroep werden getest, bestond voornamelijk uit rassen uit de *Hamamelis x intermedia*-groep. Alleen de variëteiten 'Amethyst', 'Quasimodo' (dwergvorm), 'Sandra' en 'Washington Park' behoren tot de Noord-Amerikaanse soort *Hamamelis vernalis*. Bij alle rassen en cultivars werden in totaal 14 kenmerken beoordeeld (zie tabel 1). Het overzicht van de resultaten liet zien dat het al met al om een zeer hoogwaardig assortiment ging, zoals ook blijkt uit de sterrenbeoordeling. Een bloeikalendar op basis van de verkregen gegevens is ideaal om meer inzicht te krijgen in het brede scala aan soorten (tabel 4: Bloeiperiode toverhazelaars).

De getoonde bloeiperiode omvat zowel de eerste bloeifase van de bloesem als de verwelkingsfase. Volle bloei werd vaak twee tot drie weken na het begin van de bloei geregistreerd. Dit is natuurlijk sterk afhankelijk van onder andere de regio, de standplaats en het jaar.

Vroege rassen, lang bloeiplezier

De bloei van 'Robert' en 'Rochester' begint in december, ruim vóór de andere soorten tot bloei komen. Terwijl 'Robert' oranje tot roodachtige bloesems heeft, is de sterk geurende bloesem van 'Rochester' eerder bleekoranje van kleur. Deze laatste soort bloeit ook duidelijk korter. Daarnaast verdwijnen de bloemen helaas, zelfs als ze nog heel goed zijn, achter de nog zeer sterk hechtende gedroogde bladeren, die in de herfst nog opvallend mooi gekleurd zijn. Bij 'Robert', daarentegen, blijven de bloemen grotendeels goed zichtbaar. De soorten die het laatst bloeien, zijn 'Duftzauber' en vooral 'Sandra', die pas half februari op gang komt. De rassen die het laatst bloeien, zijn 'Doerak', (eind maart tot begin april) en vooral 'Ostergold', die begin tot half april nog bloeit. De langst bloeiende rassen (maar liefst bijna twaalf weken) zijn 'Moonlight', 'Old Copper', 'Robert' en 'Rochester', die allemaal al in december bloeien. Een uitzondering in de groep 'marathonbloeiërs' is de variëteit 'Orange Beauty', die in januari begint te bloeien. De bloesems van het nieuwste ras 'Sandra' bloeien het kortst, met een bloeitijd van gemiddeld slechts zes weken.

Vier soorten uitstekend, twee ongeschikt

De werkgroep beoordeelde de volgende vier rassen als uitstekend, met drie sterren: 'Angelly', 'Barmstedt Gold', 'Jelena' en 'Orange Beauty'. Alle rassen die door de werkgroep met drie sterren

Enkele rassen zijn met een bloeitijd van twaalf weken echte marathonbloeiërs

(uitstekende variëteit) zijn beoordeeld, krijgen in de toekomst het kwaliteitsmerk 'Premiumgehölz der Bundesgehölzsichtung' (afbeelding 5). Hiermee wordt het consumenten makkelijker gemaakt om variëteiten van hoge kwaliteit te vinden.

Ook de meeste andere geteste rassen bleken van zeer hoge kwaliteit. Zo werden 17 rassen beoordeeld als 'zeer goed' (**), acht als 'goed' (*) en twee als 'liefhebbersvariëteit' (s). Slechts twee rassen werden geclassificeerd als 'vervangbaar' (o).

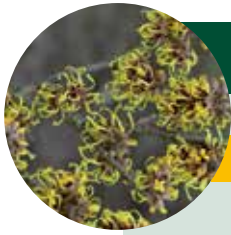
Resultaat wijst consument de weg

Bent u op zoek naar een winters kleurenspektakel in de tuin, dan is de toverhazelaar heel geschikt. Zelfs een leek kan aan de hand van de conclusies van de werkgroep gemakkelijk rassen van de hoogste kwaliteit vinden in het uitgebreide assortiment toverhazelaars. Bij de uitstekende variëteiten is er de keuze tussen de geel bloeiende soorten 'Angelly' en 'Barmstedt Gold' en de oranje bloeiende soorten 'Jelena' en 'Orange Beauty'. Zo is er zelfs bij de premium rassen voor iedere smaak een geschikte soort.

Tegen temperaturen tot -20°C is de toverhazelaar prima bestand

Tabel 2: Beschrijving van de kenmerken van de rassen en hun eindbeoordeling.

* = goed ras; ** = zeer goed ras; *** = uitstekend ras; s = geliefd ras; o = ongeschikt ras. NL = beoordeling tijdens een waarneming in 2002 in Nederland (HOUTMANN EN VAN DER WERF 2002), UK = beoordeling van de RHS als onderdeel van de Award of Garden Merit (AGM) 2006 en 2016 (RHS 2021)

BLOEITIJD*H. x intermedia 'Advent'*

Bloeitijd: KW 52 – 10; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen; **Geur:** geen – gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Allgold'*

Bloeitijd: KW 52 – 11; **Duur:** 11 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. vernalis 'Amethyst'*

Bloeitijd: KW 3 – 13; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** geen – gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Arnold Promise'*

Bloeitijd: KW 5 – 12; **Duur:** 7 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Barmstedt Gold'*

Bloeitijd: KW 3 – 13; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** zeer hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Bernstein'*

Bloeitijd: KW 1 – 12; **Duur:** 11 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** oranje/geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Brandis' (Syn. 'Brandes')*

Bloeitijd: KW 2 – 12; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Cyrille'*

Bloeitijd: KW 1 – 12; **Duur:** 11 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** geel met roodachtige basis; **Vruchtaanzet:** gering

*H. x intermedia 'Diane'*

Bloeitijd: KW 2 – 12; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** geen – gering; **Kleur:** rood; **Vruchtaanzet:** gering

ACHTERGROND

GROEI	BLAD	BEOORDELING DUI	BEOORDELING NL	BEOORDELING UK	
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 115 (135); Breedte: 125 (175); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	**	**	AGM	
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 115 (160); Breedte: 155 (230); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	*			
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 95 (130); Breedte: 90 (140); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	***	s-*	AGM	
Groeiwijze: compact; Groeikracht: gering; Hoogte: 110 (150); Breedte: 140 (190); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Geen	**	***	AGM	
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: Sterk; Hoogte: 140 (200); Breedte: 170 (245); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	***	**	AGM	
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 140 (220); Breedte: 140 (190); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**			
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 140 (220); Breedte: 175 (260) Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**			
Groeiwijze: compact; Groeikracht: zeer gering; Hoogte: 105 (180); Breedte: 125 (210); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	*			
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 120 (175); Breedte: 155 (230); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Gering	**	**	AGM	

BLOEITIJD



H. 'Doerak'

Bloeitijd: KW 3 – 14; **Duur:** 11 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloeitijd:** geen – gering; **Geur:** sterk; **Kleur:** donkergeel; **Vruchtaanzet:** Gemiddeld

H. x intermedia 'Duftzauber'



Bloeitijd: KW 6 – 13; **Duur:** 7 weken; **Afwijking:** gemiddeld; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloeitijd:** gering; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** geel/oranje, punten geel; **Vruchtaanzet:** gemiddeld



H. x intermedia 'Feuerzauber'

Bloeitijd: KW 1 – 10; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** gemiddeld; **Rijk bloeiend:** gemiddeld; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloeitijd:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** oranje/rood; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Harry'



Bloeitijd: KW 5 – 12; **Duur:** 7 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloeitijd:** geen; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Jelena' (Syn. 'Copper Beauty')



Bloeitijd: KW 52 – 10; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloeitijd:** gering; **Geur:** gering; **Kleur:** oranje/rood, punten geel; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Moonlight'



Bloeitijd: KW 52 – 11; **Duur:** 11 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloeitijd:** geen – gering; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** felgeel; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Old Copper'



Bloeitijd: KW 51 – 11; **Duur:** 12 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloeitijd:** gering; **Geur:** gering; **Kleur:** oranje/rood; **Vruchtaanzet:** geen – gering

H. x intermedia 'Orange Beauty'



Bloeitijd: KW 52 – 12; **Duur:** 12 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloeitijd:** gering; **Geur:** gering; **Kleur:** oranje/geel; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Orange Peel'



Bloeitijd: KW 1 – 10; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** gemiddeld; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloeitijd:** geen – gering; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** oranje/geel; **Vruchtaanzet:** geen – gering

GROEI	BLAD	BEOORDELING DUI	BEOORDELING NL	BEOORDELING UK
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 115 (170); Breedte: 155 (240); Vertakking/dichtheid: zeer dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Sterk	O	**	
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: zeer gering; Hoogte: 90 (125); Breedte: 105 (160); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**		
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 140 (190); Breedte: 145 (190); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	*	*	
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 105 (160); Breedte: 110 (180); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**	**	AGM
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 145 (210); Breedte: 165 (270); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	***	**	AGM
Groeiwijze: compact; Groeikracht: gering; Hoogte: 115 (160); Breedte: 150 (190); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Sterk	*		
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 130 (200); Breedte: 185 (270); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	**		
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 115 (175); Breedte: 170 (265); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	***		
Groeiwijze: rechtop – compact; Groeikracht: zeer gering; Hoogte: 95 (190); Breedte: 80 (180); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	**	*	

UITSTEKENDE
VARIËTEIT

UITSTEKENDE
VARIËTEIT

BLOEITIJD



H. x intermedia 'Ostergold'

Bloeitijd: KW 5 – 14; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** geen – gering

H. x intermedia 'Pallida' (Syn. *H. mollis* 'Pallida')



Bloeitijd: KW 2 – 11; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** felgeel; **Vruchtaanzet:** gering



H. x intermedia 'Primavera'

Bloeitijd: KW 3 – 12; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** geel – felgeel; **Vruchtaanzet:** gering

H. vernalis 'Quasimodo'



Bloeitijd: KW 5 – 12; **Duur:** 7 weken; **Afwijking:** gering; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gering; **Voorbloe:** geen; **Geur:** sterk; **Kleur:** oranje; **Vruchtaanzet:** gering



H. x intermedia 'Robert'

Bloeitijd: KW 50 – 10; **Duur:** 12 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** gemiddeld; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** koperoranje; **Vruchtaanzet:** gering

H. 'Rochester'



Bloeitijd: KW 50 – 10; **Duur:** 12 weken; **Afwijking:** gemiddeld; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** sterk; **Kleur:** oranje; **Vruchtaanzet:** geen – gering



H. x intermedia 'Rubin' (Syn. *H. japonica* 'Rubin')

Bloeitijd: KW 2 – 12; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** gering; **Geur:** gering; **Kleur:** rood; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Ruby Glow'



Bloeitijd: KW 1 – 10; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** gemiddeld; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** lichtrood; **Vruchtaanzet:** gering



H. vernalis 'Sandra'

Bloeitijd: KW 7 – 14; **Duur:** 7 weken; **Afwijking:** gemiddeld; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** oranje/geel; **Vruchtaanzet:** Gering

GROEI	BLAD	BEORDELING DUI	BEORDELING NL	BEORDELING UK
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 120 (180); Breedte: 155 (225); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	*		
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: gering; Hoogte: 140 (160); Breedte: 140 (190); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**	**	AGM
Groeiwijze: compact; Groeikracht: sterk; Hoogte: 120 (160); Breedte: 145 (210); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**		
Groeiwijze: compact; Groeikracht: gering; Hoogte: 80 (120); Breedte: 90 (95); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Geen	s		
Groeiwijze: compact; Groeikracht: sterk; Hoogte: 125 (180); Breedte: 140 (240); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Gering	**		AGM
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 110 (145); Breedte: 160 (235); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Sterk	o	s-*	
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: gering; Hoogte: 100 (130); Breedte: 145 (235); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	*		AGM
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: sterk; Hoogte: 150 (200); Breedte: 140 (200); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Geen	**	*	
Groeiwijze: compact; Groeikracht: zeer sterk; Hoogte: 175 (220); Breedte: 180 (240); Vertakking/dichtheid: zeer dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Geen	s	s	



H. x intermedia 'Sunburst'

BLOEITIJD

Bloeitijd: KW 2 – 11; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gering; **Kleur:** felgeel; **Vruchtaanzet:** gering

H. x intermedia 'Swallow Hayes'



Bloeitijd: KW 2 – 12; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gemiddeld; **Kleur:** felgeel; **Vruchtaanzet:** gering



H. x intermedia 'Twilight'

Bloeitijd: KW 1 – 11; **Duur:** 10 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** gemiddeld; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** gering; **Geur:** gering; **Kleur:** oranje/rood, punten oranje; **Vruchtaanzet:** geen

H. vernalis 'Washington Park'



Bloeitijd: KW 2 – 11; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** gemiddeld; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** gemiddeld; **Voorbloe:** geen; **Geur:** gering; **Kleur:** rood/violet; **Vruchtaanzet:** gering



H. x intermedia 'Westerstede'

Bloeitijd: KW 4 – 13; **Duur:** 9 weken; **Afwijking:** hoog; **Rijk bloeiend:** sterk; **Sierwaarde:** hoog; **Voorbloe:** geen – gering; **Geur:** gering; **Kleur:** geel; **Vruchtaanzet:** gemiddeld



PlantoSys ontwikkelt biostimulanten en meststoffen die werken!



 **PlantoSys**
BIOSTIMULANTS

GROEI	BLAD	BEOORDELING DUI	BEOORDELING NL	BEOORDELING UK
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: sterk; Hoogte: 140 (200); Breedte: 140 (205); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**		
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: sterk; Hoogte: 125 (160); Breedte: 135 (235); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	**		
Groeiwijze: rechtop – compact; Groeikracht: gering; Hoogte: 75 (80); Breedte: 100 (120); Vertakking/dichtheid: los	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Gering	**		
Groeiwijze: breed opgaand; Groeikracht: sterk; Hoogte: 110 (210); Breedte: 135 (240); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: hoog; Hechting blad in de winter: Gering	*		
Groeiwijze: rechtop; Groeikracht: sterk; Hoogte: 120 (160); Breedte: 125 (165); Vertakking/dichtheid: dicht	Sierwaarde herstblad: gemiddeld; Hechting blad in de winter: Geen	**	*	



horticonnect
gorinchem

10 | 11 | 12 mei

Nieuwe
datum!

2022

De trots van
de Nederlandse
glastuinbouw!

GA VOOR MEER
INFORMATIE NAAR
ONZE WEBSITE

WWW.HORTICONNECT.NL